

Duna–Tisza Közi Falugondnoki

Hírlevél

XXIII. évfolyam, 122. szám

2020/3.

Védelem és gondoskodás

Tab polgármestere a hírek szerint nem érti, miért okoz gondot más településeken a járvány miatti fokozott ellátási igény. Hiszen ott a falugondnok, aki eddig is mindent megoldott. A több évtizedes megszokás elfeledtette vele, hogy nagyobb településeken bizony nem szoktak hozzá a személyes gondoskodáshoz.

Én – gyenge immunrendszerű öregként – kíváncsian várom, hogy Csákváron (5000 fő körüli kisváros), hogyan fognak a Gondozási Központ munkatársai bevásárolni, hogyan fogom kifizetni egyre fogyó készpénzzel a vásárlást, és mindezt hogyan bonyolítják le. Szerencsére mikrobuszuk van, de teljesen új a feladat, mint ahogy mindnyájunknak új a helyzet. A bankautomatát nem tudom elérni, ésszerű lenne az itthonról utalás, de erre senki nem készült fel.

Mióta „helyzet” van, egyre az jár a fejemben, hogy a falu- és tanyagondnokok munkája óriási mértékben felértékelődik, hogy mi lenne az aprófalvakkal, tanyákkal nélkülük, a helyismeretük, a kapcsolataik, a rugalmasságuk nélkül? Mi lenne Kemény Berci elszánt makacssága nélkül?

Örüljünk, hogy létezik a falu- és tanyagondnoki hálózat, hogy most ott működik legjobban a védelem, az odafigyelés, a gondoskodás, ahol a legnagyobb szükség van rá.

Faludi Erika

Hírlevelünk legutóbb február végén jelent meg. Akkor már jeleztük, hogy több előre meghirdetett programunk elmarad, ami azt is jelenti, ebben a lapszámban beszámolót sem tudunk azokról közölni. (Egyelőre az augusztusi Családi nap megrendezése is bizonytalan.) A világjárvány és a veszélyhelyzet mindent felülírt, ahogy ezen újság szerkesztését is. A koronavírus terjedése a falu- és tanyagondnokságot is érinti, ezért most ezzel a témával foglalkozunk, egyebek közt a magyar sajtóban megjelent beszámolókból, riportokból közlünk válogatást.

Nagy Gáspár: Más szomszúság

*Naponta jön
és megzsarol
felhőket küld
esőt ígér*

*aztán csak zöld
vak szomszúság
káprázatát
teríti szét*

*mozdulatlan
vibrál a lég
amíg lecsap
a bőjtí szél*

*:
de nem a száj
nem is a föld
szomszját oltja:
a lélekét.*

(1997)

Időzített bomba a magyar szociális intézményekben

Ezért lettek járványgócok

Az országos veszélyhelyzet kihirdetését követően a szociális szolgáltatások szereplői óriási, rendkívül gyors és néha teljesen meglepő változtatásokra kényszerültek. A körülmények a káosz állapotát idézhették elő sok helyen. Köz hely azonban, hogy a káosz magában hordozza a változtatás lehetőségét, megváltoztat(hat)ja a szemléletünket.

1. Eszköztelenség

Az egyik legrosszabb jellemzője ágazatunknak a tehetetlenség, amikor ott állunk egy segítői helyzetben, tudjuk, hogy mi lehetne a legjobb megoldás, a leghasznosabb segítség... És mégis hozzá például emberi erőforrásunk a gyermekpszichiátriától az autista specifikus szaktudással rendelkező gondozón át a szállítást végezni képes járművezetőig, az akadálymentesítéstől a speciális berendezéseken át a kellékanyagokig.

Az „eszközök” állandósuló hiányának kialakulásához hosszú évtizedek kellettek: a szociális ágazatban adható fizetések miatt minőségi munkaerőt (és nem csupán a szakmai, hanem a könyvelés, tb-ügyintézés, főzés területén) találni, biztosítani nagyon-nagyon nehéz.

Ebben az alapvetően hiányvezérelt környezetben jelent meg a vírus. Eszköztelenül álltak a szociális intézmények, miközben a védőfelszerelések és egyéb kellékek hiányát hivatalosan fel sem szabad vetni.

Pedig a szabályozás adott, a rendelet szerint a megyei kormányhivatal „gondoskodik a fertőzés megelőzésének, terjedésének leküzdéséhez szükséges anyagokról, eszközökről”. Miért lett mégis káosz? Az állam több mint egy hónappal a vírus igazolt hazai megjelenése után, április közepétől elsősorban a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, mint állami intézményfenntartó kirendeltségein keresztül kezdte meg minimális felszerelés biztosítását. Az eszközök – szabályszerű használatot alapul véve – a védekezés szükségleteinek negyedére-ötödére sem voltak elegendők.

Kezdetben a szükséges védő- és fertőtlenítő eszközöket (majd később az izoláció, beléptetés kialakítását) az intézmények a központi ellátás teljes hiánya mellett, összeomló kiskereskedelmi környezetben voltak kénytelenek megoldani. Megjelentek a „piócák”, az élősködő „kereskedők”, akik árfelhajtással, mesterséges készlethiánnyal és egyszerű megtévesztéssel tovább növelték a bizonytalanságot, a tehetetlenség érzetét.

2. Bűnbakképzés

Az egészségügyi ellátórendszer – a szociálisnál nagyobb mértékű – drasztikus lépésekre kényszerült (vagy kényszerítették, de ezt majd a jövő dönti el). Látni a közösen megélt életveszélyt, szinte mindenki (civiliek, cégek, önkormányzatok) a védelmi rendszer fenntartásának és működőképességének szolgálatába állt. Volt, aki adományokkal, volt, aki a tudásával, volt, aki önkéntes munkájával nyújtott, nyújt támogatást. Az összefogás és a szolidaritás fantasztikus, szívét melengető eseteit, napjait láthattuk. ...

A másik ok az anyagi lehetőségek szűkössége.

A koronavírus előtérbe helyezett egy régóta meglévő problémát is: az orvosok (országos) hiányát a szociális ellátórendszerben.

Ismerve a közalkalmazotti bértáblát – és általánosságban a szociális intézmények költségvetéseit – az intézmények többségében teljes lehetetlenség ezért a bérért és ezért a presztízsért (itt hálapénz sincs) orvost találni. Marad tehát a két leggyakoribb megoldás: nyugdíj mellett alkalmazni olyan orvosokat, akik erre vállalkoznak vagy a környék háziorvosai közül felvenni valakit, akinek ez „részállásként” megfelelő lehet (az első helyzet jellemzően nagyvárosi, míg a második kistélepi környezetben gyakoribb).

Ebből a helyzetből azonban az is következik, hogy ezek az orvosok az amúgy is előregedő orvosi társadalom legidősebb tagjai közül kerülnek ki, akik a veszélyhelyzet első heteiben „kényszerkaranténra” ítéltettek – joggal, hiszen bizonyítottan a legveszé-

lyeztetettebb személyi körbe tartoznak. Az intézmények vezetői pedig büntetés kockázata mellett betartották az előírásokat, és rendre el is küldték „kényszerpihenőre” az intézményi orvosokat.

Az intézményi ellátás sokkal több, gyakoribb és „sűrűbb” személyességet igényel, mint egy átlagos orvos-beteg viszony. Ennek ellenére otthonaink akár „távrendeléssel” (online eszközökkel), akár ideiglenes (többletköltséggel járó) alkalmazással, megbízással biztosították, biztosítják az orvosi „kontrollt”. Már amennyiben tudják: jelenleg 10-12 százalékos a (hivatalos) munkaerőhiány a szociális ellátásokban. Ebben a sok-sok tucatnyi, betölthetetlen orvosi munkakör is benne van.

Mindezek után ténylegesen csak idő kérdése volt, mikor éri el a fertőzési hullám a bentlakásos intézményeinket. Április közepére sikerült a járvány terjedési gócpontjainak titulálva őket a teljes felelősséget ráhelyezni a szociális intézményekre. Más téttel és más súllyal ugyan, mint az egészségügyben, de a szociális intézményeknél, szolgáltatóknál is megjelent a teljesíthetetlen feltételek számonkérése.

Abszurd helyzet alakult ki: a legkiszolgáltatottabb embereket segítők kerültek megalázott és igaztalanul vádolt szerepbe. Mintha liszthiány idején a pékeken kérnénk számon, hogy kevés kenyér készül.

A járvány fontos tanulsága, hogy változtatni kell a szociális ellátórendszeren, és eközben a legnagyobb hiba, ha az érdekeltet érzelmileg eltávolítjuk a – kényszerű – változtatástól. A segítőknél pedig ezt érték el: a káosz és a veszélyhelyzet elmúltá utáni időszakban sértett és felháborodott szociális dolgozóból lesz több, a bűnbakképzés miatt. Sajnos ahelyett, hogy a szolidaritásra épülő folyamatokat tovább építve végre a szociális segítség társadalmi megítélését tudtuk volna javítani, újabb mélypontokat sikerült elérni.

A szociális intézmények – széleskörű, vagy akár kollektív – felelőssé tétele a vírus elterjedésében olyan fokú támadás, amely minden (egészséges) szervezetből erős immunreakciót váltana ki.

3. Magad uram...

Most ejtsünk szót azokról, akik otthonukban nyújtanak segítséget az arra rászorulóknak. A helyi fenntartók a legésszerűbb döntéseket hozták meg, az addig a nappali intézményekben dolgozók a szolgáltatásuk szüneteltetésének idejére „természetes” (majd munkaügyiileg és módszertanilag is „alapapírozott”) módon kezdtek feladatokat vállalni a helyi, otthonközeli ellátásokban.

Sajnos a mainstream kommunikációban egy szót sem hallunk azokról a falu- és tanyagondnokokról, akik – korábban is már egy szűkebb körben – gondoskodnak az élelmiszer- és gyógyszerellátásról. Nem hallunk az idős és fogyatékos vírusfertőzötteket ápoló-gondozó, házi segítségnyújtásban dolgozó kollégákról sem.

A saját erőforrások mozgósítása már március elején-közepén megjelent: először a szájmaszkok otthoni varrásával. Lenyűgöző volt látni, ahogy idős ellátottaknál előkerültek a varrógépek, és készültek a „kézműves” szájmaszkok, amelyeket saját gondozóiknak készítettek. Akkor, amikor korántsem volt támogatott a „nem bevizsgált” maszkok használata. Az ágazatunkban azonban még jelenleg sem lehetne elképzelni a heroikus, napi munkavégzést ezen saját gyártású eszközök nélkül. A sajátos megoldások sora nagyon hosszú: a teljes testet védő felszereléssé avanszált szobafestő-kezelőbasoktól kezdve az egyénileg varrt nejlon lábkámszáig.

4. Bajban ismerszik meg...

A járvány szülte veszélyhelyzetben eddig is (és a tetőzése után is) a szociális területre hárultak a leggyorsabban a teendők. Világossá vált, hogy a dolgozók élete – testi és lelki egészsége

– semmivel sincs kisebb veszélyben, mint az egészségügyieké. Ám amikor a veszélyhelyzet első heteiben bejelentették az egészségügyiek komoly „egyszeri juttatását”, szó sem esett a szociális intézményekben dolgozókról. Több fenntartó adott – és ad folyamatosan – többletjuttatást az „első vonalban” tevékenykedő kollégáknak. Ezek a „covid-pótlékok” vagy „víruspénzek” a még megmaradó munkaerő megtartását, a többletteleher kompenzálását célozzák. Központi elismerést azonban a szociális ágazat kollégái is joggal várnának.

Tudjuk, hogy a pénz motiváló erejénél sokszor többet jelenthet az erkölcsi, eszmei felemelés, ezért is volt örömteli, amikor a húsvéti időszak alatt komoly állami, társadalmi célú hirdetésben „köszönték meg” – mások mellett országunk vezetői, személyes megjelenéssel – a kitartó, megfeszített munkát. A hirdetésben hosszú felsorolás hangzik el, ahol még a bolti eladók és az önkéntesek szerepét is kiemelték. A szociális segítők viszont még csak utalás szintjén sem jelentek meg a televíziós hirdetésekben.

Még csak szimbolikus támogatást sem kaptak kollégáink. Ez alól csak néhány nagyvárosi polgármester és helyi politikus volt kivétel.

A szakmai szereplők is hiába kérték javaslataik befogadását. A 9 és 12 óra közötti bevásárlási időszávnál azt javasolták, munkáltatói igazolvánnyal, idős személyek részére, védőfelszerelést használva a segítők is bevásárolhassanak, mert amennyiben ez az időszak a szociális gondozás-segítés folyamatából kiesik, az ellátási problémát jelenthet, hiszen kevesebb személyt lehet segíteni.

Nem érkezett pozitív válasz. Sajnos ezek a pontok is jelzik, milyen „apróságokban” sem ismeri fel a szabályozó, a döntéshozók többsége, hogy társadalmi érdek lenne végre a szociális segítséget is érdemben, saját helyén és elvégzett tevékenységeinek súlyával megegyezően kezelni.

xxx

A szociális segítségben dolgozók egy-egy helyzet kapcsán túlságosan bevonódhatnak, és emberi, együttérző, megértő és beleérző képességeink, készségeink e hetekben nagy igénybevételnek vannak kitéve. Ezt az energiát azonban bele kell tenni a napi munkavégzésbe, hiszen a lelki, mentális támasz most szinte mindennél fontosabb lehet a váratlan és nagyon „sűrűvé vált” esetekben. Erős és kedves vezetőnek kell lenni egyszerre, miközben sok kolléga az ágazatban potenciális vírus-hordozóként tekint magára, és tesztelés nélkül, ezzel a veszélytudattal kell naponta idősekkkel, fogyatékosokkal élőkkal találkozniuk, kapcsolatban maradniuk, segítséget adniuk.

Nincs más lehetőség, mert a szociális szolgáltatások döntő többsége embertől emberig érő, személyességet nélkülöző nem tudó folyamat. Egy kolléga találó megfogalmazása szerint:

„Home office-ban nem tudom az elátottat pelenkázni”. Jó lenne ezt a közvetlen döntéshozók számára is egyértelművé tenni. És ha ez „bekerülne” végre a fejekbe, a szakmáról való (köz)gondolkodásba, akkor nem kellene bizonygatni a szociális segítséget végzők munkájának jelentőségét.

Naponta több, mint félmillió ember szükségletének megfelelően próbál az ágazat szociális segítséget végezni saját háztartásukban, lakásotthonokban, intézményekben, nevelőszülői háztartásokban és még sorolhatnánk, hányféle módon és környezetben. A sokszínű közeget meg kellene tudni jeleníteni, itt lenne az ideje a valódi érdekvédelemnek. Ha magunkért nem állunk ki, akkor hogyan tudunk a ránk bízottakért kiállni? Ez most sokszor (szó szerint) élet-halál kérdése volt – és lesz is.

Nyitrai Imre

(A fenti írás a www.valaszonline.hu oldalon megjelent elemzés szerkesztett változata)

Adomány a Csongrád Megyei Önkormányzattól

Vigyázni kell az egészségre

Április 21-én, Szegeden vettük át az a védőfelszerelés csomagot, amelyet a Csongrád Megyei Önkormányzat juttatott a Csongrád megyei falu- és tanyagondnokok számára abból adományból, melyet a kínai tervérmegyék, Shaanxi tartománytól kaptak.

A megyei közgyűlés elnöksége úgy döntött, a megye valamennyi települése kapjon az adományból és elsősorban olyan intézményekbe és szervezetekhez jusson belőle, ahol alapfeladat az emberek ellátása. Így a maszkokat, védőruhákat, szemüvegeket, pajzsokat tartalmazó dobozokból az állami, egyházi és önkormányzati fenntartású egészségügyi és szociális intézmények, valamint a tanyagondnokok, a katasztrófavédelemben dolgozók és a megyei háziorvosok részesülnek.

A megyei ellátórendszerben végzett alapos igényfelmérés után, 2020. április 21-én kezdődött meg az adomány szétosztása. Gémes László, a közgyűlés elnöke szerint a koronavírus-járvány miatt kialakult veszélyhelyzet olyan kihívás, aminek csak erőnk feletti teherbírással, a szó legnemesebb értelmében vett szolgálattal tudunk megfelelni. – Ez különösen igaz azokra az emberekre, akik a gyógyítás, a gondoskodás, az ellátás pótolhatatlan feladatát vállalták magukra. Az ő egészségük számunkra olyan érték, amire vigyázni kell. Ezzel a példa értékű adománnyal

nagyobb védelmet tudunk biztosítani számunkra – mondta az átadás kapcsán a megyei közgyűlés elnöke.

A Csongrád megyei falu- és tanyagondnokok számára a védőfelszerelések kiosztása két ütemben történt. 2020. április 24-én Szatymazon, a Gondozási Központ adott lehetőséget a falu- és tanyagondnokokkal való találkozásra. Ezen a napon 21 település 54 tanyagondnoka kapta meg a védőfelszereléseket (10-10 szájmásk és 1-1 db arcvédő pajzs). Akik nem tudtak Szatymazra eljönni, azok a következő héten, 2020. április 28. és 30. között az egyesület irodájában vehették át a falu- és tanyagondnokoknak szánt csomagot.

Nagyon jólesett, hogy a falu- és tanyagondnokokra is gondolt a megye vezetése, hiszen ők közvetlen kapcsolatban állnak nap mint nap minden vidéken, s tanyán élővel. (Képeink az átadáson készültek.)

Hírek

Fertőtlenítés Páhin

Páhin a közösségi intézményeket fertőtlenítették azzal a két ózongenerátorral, amelyeket nemrég szerzett be az önkormányzata. Petz János polgármester elmondta, hogy a külterületre járó tanyagondnok járművét is folyamatosan tisztítják. A gépeket bárki igénybe veheti csekély térítés ellenében. Azoknál a családoknál, ahol betegség üti fel a fejét, ott viszont ingyenesen végzik el a munkát. Egy 100 négyzetméteres ingatlanban egy-egy eszköz két óra alatt fertőtleníti megfelelően – tájékoztatott a polgármester. Egy gép az ózonszűrő cseréjéig ezer órát képes üzemelni. (Képünkön: Petz János adja át az ózongenerátort Szakál Sándor falugondnoknak Szakál Sándor falugondnoknak)

Forrás: www.baon.hu

Levél a korona-vírus törzshöz

Egyesületünk 2020. március 31-én levélben kérte a koronavírus törzset, hogy a kijárási korlátozásról szóló kormányrendelet módosításával a falu- és tanyagondnokok számára tegyék lehetővé a délelőtti étel- és gyógyszervásárlás lehetőségét, mert evvel 1500 kislaluban és a tanyavilágban tesz lehetővé az idősellátást.

Levelünkre a mai napig nem kaptunk választ.

Ezerötszáz fő falu- és tanyagondnok nevében írok Önöknek. Az 1500 fő 600.000 ember ellátásában segít a kislalvakban és a tanyavilágban. A Kormány kijárási korlátozásról szóló, 71/2020. (III.27.) Korm. rendeletének értelmében az étel- és gyógyszer-üzletben, drogériában, piacon vagy gyógyszerháznál 9.00 óra és 12.00 óra közötti időben az ott foglalkoztatottak kivételével kizárólag az (1) bekezdés szerinti (65. életévét betöltött személy) személy tartózkodhat.

A falu- és tanyagondnokok feladatai – többek között – közreműködés az étkeztetésben (bevásárlás, ebéd-szállítás), az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása (házi orvosi rendelésre szállítás, egyéb egészségügyi intézménybe szállítás, gyógyszerkiváltás és gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutás biztosítása). A fenti szolgáltatások igénybevevői – többek között – a nyugdíjasok, a 65 év felettiek.

2020. március 27-ig a falu- és tanyagondnokok délelőtti elintézték a bevásárlást, a gyógyszer felíratást és kiváltást, majd a déli ebéd-szállítás során (kezdés 10:30–11:00 óra) kivitték azt a lakosok számára. Ezek a feladatok az elmúlt hetekben megsokszorozódtak, azok is kérik a szolgáltatást, akik eddig nem vették igénybe a falu- és tanyagondnoki szolgálatot. Például eddig bejöttek az ebédért, bevásároltak maguknak, elintézték a postát, de most ők is otthon maradnak, így ugrásszerűen megnőtt az ellátottak száma. Fokozott figyelmet kell fordítani a higiéniai szabályok betartására a bevásárlás, az ebéd átadásakor, a pénz elszámolásakor. Ez pedig mind plusz idő, idő, idő. Sajnos a kormányrendelet hatályba lépése óta a falu- és tanyagondnokok nem tudnak délelőtti 9:00 és 12:00 óra között sem étel- és gyógyszer vásárolni, sem gyógyszert kiváltani, így ezeket nem tudják kiszállítani a lakosok számára.

Azzal a kéréssel fordulunk Önhez, hogy kijárási korlátozásról szóló kormányrendelet módosításával a falu- és tanyagondnokok számára tegyék lehetővé a délelőtti étel- és gyógyszer- és gyógyszerkiváltás lehetőségét, mert evvel 1500 kislaluban és a tanyavilágban tesz lehetővé az idősellátást.

Várjuk mielőbbi válaszát, intézkedését.

Ebéd a diákoknak

Szaporodik a munka a tanyagondnoki szolgálatnál Jász-Nagykun-Szolnok megye kisebb településein, így Tiszainokán is, ahol a helyi diákok házhöz szállítva kapják az ebédet.

– A helyiek körében kicsit nőtt az igény a bevásárlásra, vagy a péktől a friss kenyérre – mondta Kiss Erzsébet Eliza, a település polgár-

mestere. Emlékeztetett arra, hogy sok olyan idős volt, akit eddig nem kellett kiszolgálni, most viszont ők is jelzik, ha szükségük van valamire. A falu vezetője is ügyel az idős lakosokra, ha teheti, felhívja az egyedül élőket, érdeklődve az állapotukról. A napokban minden háztartásba eljuttattak egy pár jó minőségű gumi-kesztyűt, és helyi önkéntesek maszkokat is varrnak.

(Forrás: www.szoljon.hu)

Veszélyhelyzet idején

Csákvár, ahol élek, egy ötezer néhány száz lelkes, jelenleg városi rangban lévő település Fejér megyében, Bicske és Székesfehérvár között. Mint az Esterházy család egyik birtokának része, a hajdani gazdasági központ ma Móric majorként külterületi lakott hely, a központtól öt kilométerre, így tanyagondnok látja el. A belterületen egy önkormányzati, egy katolikus és egy református idősotthon működik. Amikor takarítót kerestem, az önkormányzatnál azt a felvilágosítást kaptam, hogy itt nincs házi szociális gondozás, próbáljak segítséget kérni a családsegítőktől. Valóban segítettek is, természetesen fizetség ellenében találtam takarítót.

Igyekszem megoldani a gondjaimat, de ahogy öregszik az ember, egyre több a gond, és egyre nehezebben megy a megoldás. Március elején nagyon leromlott állapotban kerültem haza a fehérvári fertőző osztályról, négy napig a húgom ápolt, aki 100 kilométerre lakik innen,

aztán utána néztem az önkormányzat honlapján, hogy számíthatok e segítségre. Sikerült elsőként jelentkeznem a Gondozási Központnál a veszélyhelyzetben az idősek védelmére hozott intézkedések igénybe vételére, és heti egyszeri bevásárlást kértem. Az első kívánságlistámat e-mailben elküldtem a Gondozási Központnak, másnap megérkezett a központ vezetője, alpolgármester, és több fordulóval, közben behordta, amit vásárolt. Gyorsan adtam egy pár szatyrot és igyekszem úgy írni a heti bevásárlólistát, ahogy a CBA-ban (ahova én sose jutok el gyalog, túl messze van) következnek egymás után az áruk. Megoldották a vásárlások megelőlegzését is, így szállításkor tudok fizetni, persze se bankkártyát, se átutalást nem vehetek igénybe. (Milyen jó lenne, ha tudnám, hogy ezt vajon hogy oldják meg a kis falvakban, tanyákon?) Egyszer már gyógyszert is kellett kérnem, azt is pontosan megkaptam. A helyi új-

ságban olvasom, hogy már több mint százan kérnek rendszeres segítséget a Gondozási Központtól.

Nagyon rossz kiszolgáltnak és egyben kiszolgáltatottnak lenni, nagyon rossz úgy kitalálni, mit szeretnék venni, hogy fogalmam sincs a kínálatról, pláne az árakról. Nagyon nem jó állandóan stratégiákat kidolgozni, hogy hogyan jutok készpénzhez, ha a bankautomatához se tudok elmenni, vagy csak nem mehetek a korom miatt, ha a CBA-ból kaptam is villanykörtét, ki fogja azt a csillárban kicserélni, és sok sok apróság, elintéznivaló. Szerencsém, hogy tudom használni az internetet, habár nincs okostelefonom, és így nem tudok fényképezni, de legalább a közüzemi mérőóra állásokat be tudom küldeni a szolgáltatónak e-mailben. Tudok facsemetéket és építőanyagot rendelni, és tudok kiöregedett ágyneműket adni a szomszédasszonynak, aki maszkokat varr mindenkinek.

Nagyon jó, hogy lehetőségem van minden héten hozzájutni a szükséges élelmiszerekhez, és hogy egyelőre el tudom látni magam, és főleg a kertemet. Nagyon jó, hogy sok barátom van, akik néha ténylegesen, tetteikkel, gyakrabban telefonon jó tanácsokkal, sokszor e-mailben a bajban feléledt humorral, viccekkel, történetekkel segítenek át a hullámvölgyeken. Szerencse, hogy annyi rendes, dolgos ember lakja Csákvárt és környékét, akiktől szakmai segítséget lehet kérni. Nagy szerencse, hogy a veszélyhelyzet óta nem kellett orvos segítséget kérnem – a mi házi orvosunk is 65 év feletti... És milyen pótolhatatlan, hogy mindnyájunknak kéznél van a mobiltelefon (éppen most készül kilehelni az akkumulátorát – jaj), amivel szinte minden megoldható.

Ha emlékeztek a száz fős falu történetére, hasonlóról tudok beszámolni: azt hisszük, nagyon szerencsétlenek vagyunk, pedig éppen, hogy szerencsések. Most már a nagyobb települések is kénytelenek feltalálni a gondnokolás valamilyen formáját. Remélem, hogy ez a találmány nem múlik el a járvány elmúltával.

Faludi Erika

Leckét visz a tanyagondnok

Alaposan felborult a tanyagondnokok megszokott munkarendje. Betegeket nem szállíthatnak, hiszen a jelenlegi helyzetben a háziorvosi és a szakorvosi rendelések is óvintézkedések mellett zajlanak. Viszont az eddiginél sokkal több ebédet visznek a külterületekre, mivel most az ellátottak száma kibővült szociális étkeztetésben részesülőkkel, házhoz viszik a meleg ételt az otthonukban maradó óvodásoknak, iskolásoknak és időseknek is.

Csemő tanyagondnoka, Turcsán István éppen fizetett az élelmiszerbolt kasszájánál, amikor megcsörgettük a telefonját. Az utóbbi időben szinte legfőbb teendőjévé vált a bevásárlás, de azért túlzásokba nem esnek a tanyán lakó idősök, ki-ki pénztárcájához mértén töltötte fel élelmiszer- és gyógyszerkészleteit. A tanyagondnok úgy tapasztalja, hogy olyanok is igénybe veszik a segítségét, akik eddig el tudták látni magukat. A település felkészült a legnehezebb időkre is: bármikor „bevethető” élelmiszer-csomagokat állítottak össze a külterületi embereknek.

Mojzinger Ildikó Tiszakürt-Bogaras tanyagondnoka nincs védőruházatban, szájmaszkot sem kapott, csak gumikesztyűt. Megtudtuk tőle, hogy egy friss intézkedés szerint nem szükséges aláírniuk a menetlevelet az ellátottakkal (korábban legalább egy személlyel igazoltatni kellett a munkájukat), így elkerülhetik, hogy a íróeszköz ne járjon kézről kézre, viszont az általános iskola kezdeményezésére hetente egyszer ő viszi ki borítékban a leckét azoknak a gyerekeknek, akiknek nincs internet-hozzáférésük, illetve a digitális oktatáshoz szükséges megfelelő technikai eszközük, és az átvételi listát mindenki alá kell írnia, ahhoz pedig penna kell – tehát mit sem ér a menleveles óvatosság.

Hogy a tanya- és falugondnokok biztonságosan tudják végezni misztériójukat, ahhoz számos részletké-

dést tisztázni kell. Nógrád megyében akadt olyan település, ahol attól tartottak, hogy az olasz vendégmunkások hazaérkezése után problémák jelentkezhetnek náluk is. Nem árt tudni, ilyen esetben mire kötelez-

hetőek a szolgálatot ellátók, ezért Hevér Boglárka, a Falugondnokok Nógrád Megyei Egyesületének elnöke – aki egyszemélyben a kétszáz lelkes Szécsénke polgármestere is – levélben fordult kérdéseivel az Operatív Törzshöz. Megtagadhatja-e a falugondnok a lázas, köhögő beteg szállítást? Korlátozható-e a gyerekek, idősök szállítása, és erről a képviselő-testület hozzon-e határozatot rendkívüli ülésen, vagy a falugondnok saját belátása szerint döntsön? Tudnának-e kézfertőtlenítőt, illetve a falubuszok fertőtlenítésére alkalmas szert biztosítani, illetve honnan szerezhetők ezek be? Választ a Nógrád Megyei Kormányhivatal küldött, ami semmilyen konkrétumot nem tartalmazott, csupán arra mutatott rá, hogy a felmerülő problémák a polgármesteri hivatalok hatáskörébe tartoznak, vagyis koronavírus terjedésének megelőzésére és a kockázatok csökkentésére az EMMI 2020. március 18-ai útmutatóját kell alkalmazni, kivéve ha hatósági intézkedésre van szükség.

– Csökkentettük a falubusszal szállítható személyek számát, és miután sikerült egy hónapra elegendő fertőtlenítőszer beszerezni, rendszeresen fertőtleníti a járművet, a falugondnok szájmaszkot és

gumikesztyűt használ, az ebédet pedig eldobható ételtartókban hordjuk ki a rászorultaknak – foglalja össze az intézkedések sorát Hevér Boglárka. – Nagy szerencsájuk a kistelepülésen élőknek, hogy falugondnokok gondoskodnak róluk, noha a vírustól függetlenül eddig is működtek ezek a szolgáltatások. Időseink jól fogadták az óvintézkedéseket, nem járkálnak el otthonról. Igaz, nincs is hová menniük, hiszen se bolt, se gyógyszerár nincs nálunk.

Kovácsné Katz Erika röszei tanyagondnok minden tanyalákhöz eljuttatta az önkormányzat járvány-nyal kapcsolatos írásbeli tájékoztatóját, és összeírta azoknak a nevét, akiknek

egyáltalán nincs hozzátartozójuk, hogy őket is rendszeresen meglátogathassa egy esetleges szigorúbb intézkedés esetén. Egyébként a tanyasiak biztonságban érzik magukat, nem pánikolnak, egymást is segítik. És tudják, hogy a tanyagondnokokra mindig számíthatnak.

„Sokkal több lett a munkánk, és nehezebb is” – ezt Bíró Zoltán, Kelebia tanyagondnoka mondta lapunknak. Néha a bevásárlásnál, a csekkbefizetésnél, a gyógyszerkiváltásnál előre engedik. Sajnos az emberek nem veszik komolyan a járványt, volt akinek házhoz vitte a listája alapján beszerzett árukat, délután pedig találkozott vele a faluban, mert az illető úgy gondolta, hogy neki kell még egy kiló alma. A tanyasi gyerekek az internettel ellátott tanyaházban kapják meg a leckét e-mailen, amit akár helyben is megcsinálhatnak. A határ menti település tanyagondnoka furcsának találja, hogy a színházakat, a mozikat bezárták, a kocsmákat meg nem. Sokaknak belefér a napjukba, hogy végigjárják az összes kelebiai kricsmit – a helyett, hogy otthon maradnának.

Borzák Tibor

(Megjelent a Szabad Föld 2020. március 13-i számában)

Maszkban járják a határt

Mióta kihirdették a veszélyhelyzetet hazánkban, egyre több ember dolgozik otthonról. Vannak azonban olyan szakmák, amelyek nem teszik lehetővé az otthonmaradást, hisz a lakosság alapvető szükségleteinek kiellégítését biztosítani kell. A tanyagondnokok feladatai is ilyenek, ők segítenek a települések külterületein élő, főként idős embereknek.

Több mint négy évvel ezelőtt indították el a tanyagondnoki szolgálatot Kiskunhalason. Jelenleg három tanyagondnok dolgozik a településen azért, hogy javítsák a külterületen élő lakosság életminőségét. Ők a koronavírus-járvány ideje alatt sem állhatnak le, sőt kiemelt szerepük van abban, hogy az önkormányzat intézkedéseit most is ismertessék a lakosokkal, valamint közreműködjenek az ebédkiszállításban, bevásárlásban vagy a gyógyszerek kiváltásában.

Miután Dervaderics Gábor tanyagondnok, és mi is szájmaszkot és gumikesztyűt húztunk, elkísértük őt néhány külterületen élőhöz, hogy megnézzük, az ő életük miben változott a

veszélyhelyzet kihirdetése óta. – Most pontosan ezek a hátrányos helyzetű, sokszor kiszolgáltatott emberek vannak a legvédelemre szoruló helyen, a számukra talán legbiztonságosabb területen. Sokan a tanyagondnokon kívül nem is találkoznak jelenleg mással – mutatott rá a helyzet pozitív oldalára Dervaderics Gábor. Bábity Istvánné Etuka néni, akinek a korábbi rutinhoz hasonlóan most is ebédet szállított ki a tanyagondnok, ottjártunkkor olvasta el a nem sokkal előtte postaládájába dobott szórólapot. Ezen az önkormányzat tájékoztatása olvasható, miszerint a 70 év feletti halasiak maradjanak otthon, és kérjék a városháza segítségét. – Természetes, hogy betartom ezt a kérést, hisz mindenkinek ez az érdeke. Nagyon szeretek ugyan piacra járni, de az a legkevesebb lemondás, hogy ezt most Gábor intézi helyettem – mondta.

Közel két évtizede él külterületen Szalai Antal és párja, Gulyás Magdolna, akik életkoruk és főként a férfi egészségügyi állapota miatt a legveszélyeztetettebbek közé tartoznak, így számukra most különösen előnyös,

hogy külterületen élnek. – A férjemnek tüdőtágulata van, rendszeresen oxigénpalackot használ, emellett cukorbeteg és katétere van, őt eddig is óvni kellett mindenféle fertőzéstől, ezért is egyértelmű, hogy itthon maradunk. Ez a leghelyesebb döntés mindannyiunk érdekét nézve – hangsúlyozta Magdolna. Az idős pártól azt is megtudtuk, hogy amikor a városból kiköltöztek a tanyára, hosszú évekig maguk gondoskodtak élelmiszer-szükségletük biztosításáról. Baromfit és disznót is tartottak, zöldségeket termesztettek. Ma már ezt egészségügyi állapotuk nem engedi meg, így a piacról és a boltból szerzik be a szükséges élelmiszereket, azonban ezt most ők közvetlenül nem tehetik meg. – Hála a tanyagondnokunknak, így is hozzájutunk minden szükséges dologhoz, naponta kapunk ebédet, kiváltja a gyógyszereinket. A nagy udvarunkon pedig tudunk levegőzni, sétálni anélkül, hogy bárkivel is érintkeznénk – mesélte Magdolna.

Mester-Horváth Nikolett

(Megjelent a www.baon.hu oldalon
2020. március 31-én)

Mezőőrök is segítenek

Ezekben a napokban is folyamatosan dolgoznak az idősök el látásán a helyi mezőőrök, valamint a falu tanyagondnoka. Boda András közölte, céljuk, hogy a járvány idején a község időskorú lakóit a lehető legkevesebb mozgásra ösztökéljék.

– Aki eddig elsétált a boltba vagy a henteshez, azokat próbáljuk te-

hermentesíteni. Sajnos nálunk is akadnak néhányan, akik nem hiszik el, hogy probléma van, és ugyanúgy élnek hétköznapijait, mint ezelőtt. E témában nemrég egy körlevelet is kiadott az önkormányzat – mutatott rá a tanyagondnok. Majd hozzáfűzte, ahogyan eddig tették, a jövőben is bevásárolnak azoknak, akik ezt igénylik. Sőt, olyan helyieknek is elviszik az élelmiszert és a gyógyszereket, akik korábban nem szorultak rá.

– Időközben a mezőőreink is „beszálltak” a munkába, ők is segítenek nekem. Emellett jó látni, hogy vannak a faluban jóérzésű emberek, akik szívesen jönnek, ha kell. Jelenleg három olyan személy

van, akik társadalmi munka keretében látnak el különféle feladatokat – hívta fel a figyelmet Boda András, aki örül annak, hogy ebben a helyzetben az összetartás is erősebb.

– Egy falusi környezetben más a helyzet, mint a nagyvárosban. Itt a szomszéd átszól a másiknak és megkérdezi, hogy miben segíthet, esetleg szüksége van-e valamire. Az ilyen gesztusok a mi munkánkat is megkönnyítik. Összességében azt mondhatom, hogy szerencsére nincsenek kaotikus állapotok, mindent helyén tudunk kezelni. Pillanatnyilag a bevásárlás és a gyógyszerek kiváltása a hangsúlyosabb feladatok – tudtuk meg.

Hartai Gergely

(Megjelent a www.szoljon.hu oldalon
2020. március 29-én)

Jól működik a szociális háló

A Petőfiszállási Szociális és Gyermejjóléti Szolgáltató Központ biztosítja a 70 év felettiek ellátását, a meg-alapozott igények alapján. A szociális háló működik. Mi (a tanyagondnokokkal együtt) dolgozunk (kihordjuk az ebédet, felírjuk és kiváltjuk a gyógyszereket, bevásárolunk), egy kérésünk van, az IDŐSEK MARADJANAK OTTHON!

Hamarosan megkezdjük a készülő „vitamin csomagok” kiszállítását. Célunk, hogy ellátottjaink ne szenvedjenek semmilyen hiányt. Köszönjük nekik az irántunk mutatott megértést, türelmet és fegyelmezettséget.

Kiss Katalin
intézményvezető

(Megjelent a www.petofiszallas.hu oldalon 2020. március 26-án)

Megszaporodtak a tennivalók

A település lakosainak több mint fele külterületen él, róluk három tanyagondnok gondoskodik. A teendők sokasodnak, mert bár szállítást nem végeznek, olyan személyek is bekerültek az ellátottak körébe, akik eddig maguknak oldották meg a bevásárlást, gyógyszer kiváltását és az egyéb ügyek intézését.

– A járványügyi helyzetben elmondható, hogy az ellátás iránt igények száma minden területen folyamatosan nő – hangsúlyozta Nagy Katalin tanyagondnok. – Jelenleg kilencven időskorú, vagy rászoruló személyt látunk el, és emellett ötvennégy iskolás- és óvodáskorú gyermeknek szállítjuk ki az önkormányzat által biztosított ebédet. Amennyiben igénylik, minden hatvanöt évét betöltött személyt ellátunk vagy ápolunk. A házi gondozást külön munkatárs végzi a faluban, így

csökkentve a járványterjedés esélyét. Beszűkült az élettér, sok esetben csak a tanyagondnok jelenti a kapcsolatot a „világgal”, így telefonos ügyeletet is fenntartunk.

Mindemellett az önkormányzat is huszonnégy órás telefonügyeletet tart a település lakói számára a járványügyi helyzettel kapcsolatban, valamint polgárőrség segítségével a falu

egész területén nappali és éjszakai járőr szolgálatot biztosít. Heti egy alkalommal ózongenerátor segítségével az összes önkormányzati gépjárművet fertőtlenítik, illetve védőfelszerelésekkel segítik a munkatársakat Cserkeszőlőn.

P. Pusztai Nóra
(Megjelent a www.szoljon.hu oldalon 2020. április 2-án)

Nem engedik el a kezüket

Minden létező módon segítik a tanyagondnokok a külterületen élő rászoruló idős embereket, kiváltják nekik a gyógyszert, bevásárolnak, vagy ha kell, orvoshoz viszik őket. A nehéz sorsú embereknek most, járvány idején kiváltképp szükségük van a segítségre, amit meg is kapnak.

– Itt van nekem a fogadott fiam, így csak kibírom valahogy – köszönti Bakos Imre törteli tanyagondnokot Ági néni, aki egyedül él a Pest megyei községhez tartozó külterületen. Az idős asszony a megszokott jelzésre sétált a kapuhoz, tudja, ha egy autó dudál, akkor szinte biztos, hogy házhoz jött a segítség. Ági néni a megszokott rutin szerint átv teszi a megrendelt gyógyszereket, aláírja a tevékenységnaplót – ezzel igazolja, hogy megérkezett a csomagja –, és hálásan megköszöni az ügyintézését. – Öregesen, betegesen élek itt egyedül. Az utóbbi években kicsit könnyebben voltunk, erre most beütött a járvány. Bízom azonban abban, hogy ezen is túl leszünk valahogy – sóhajt fel az asszony, aki azzal búcsúzik el, hogy az Isten vigyázzon mindannyiunkra. Miközben a tanyagondnok Ági néni szolgálja ki, a következő helyszínről már telefonon érdeklődnek, hogy mikor érkezik meg a megvásárolt élelmiszer.

Az idén a negyvenedik születésnapját ünneplő Bakos Imre életében hosszú és kalandos út vezetett a tanyagondnoksáig. Több mint másfél évtizedig hivatásos katonaként szolgált, részt vett többek között koszovói és afganisztáni missziókban is, majd úgy döntött, hazatér Törtelre. Nem sokkal később értesült a tanyagondnoki állás lehetőségéről, amit megpályázott és el is nyert. Ennek már csaknem két és fél éve.

– Mindig szerettem az emberek között mozogni, a munkát így gyorsan megszoktam. Nem volt ugyan könnyű elnyerni a tanyasiak bizalmát, de attól kezdve, hogy sikerült, nagyon megszerettek. Sokat dolgozom az idősekért, sokszor fejben fáradok el leginkább, de ugyanakkor lelkiileg feltölt a munka, jó dolog segíteni a rászorulóknak. Egyelőre egyedül dolgozom, most lett volna helyettesem, de a járvány miatt nem indult el a tanyagondnoki képzés – jegyzi meg Bakos Imre, aki a tanyagondnoki feladatok mellett egy sor más munkát is elvállal. A szakács és cukrász végzettségű férfi sofőrként, vőfélyként is dolgozik, sőt hangosítást is vállal, a kevés szabadidejében pedig polgárőrként tevékenykedik és a helyi amatőr színtársulatban szerepel. A járvány idején azonban egyértelműen arra a húsz-harminc rászoruló családra koncentrált, akik a tanyavilágban élnek. Sőt éppen a koronavírus-helyzet miatt a faluban is ugyanennyien igénybe veszik a tanyagondnok szolgáltatásait.

Bakos Imre főként gyógyszert és élelmiszert vásárol a rászorulóknak, időseknek, illetve a háziorvoshoz fuvarozza őket, esetleg télen gyerekeket visz iskolába. Mint mondja, kórházba csak ritkán vezetett az útja, mert a tanyasi ember csak akkor hajlandó elhagyni a házat, ha nagyobb a baj, akkor pedig mentő jön a betegért. Néha az idősek egészen érdekes kéréssel is megkeresik, volt, hogy kutyát szeretettettek be vele, máskor pedig fejőgéphez rendeltek volna tömítést, utóbbit azonban már nem tudta teljesíteni. Mindig telefonhívásra megy ki, folyamatosan a nehéz sorsú emberek

rendelkezésére áll, akiknek a száma a nyári hónapokban kevesebb, mert akkor ők is könnyebben mozognak. A nehézséget most az adja a tanyagondnoknak, hogy nagyobb létszámot kell kiszolgáltatni, és a boltokat, gyógyszertárakat 9 és 12 óra között nem látogathatja. A férfi egyelőre nem tapasztal nagy változást az emberek viselkedésében, sokan most is kedvesek, aki pedig eddig türelmetlen volt, most is az. Nem tehetnek mást, nyugtatni próbálják az embereket.

Közben a második helyszínen Erzsike néni és férje, Tibi bácsi már nagyon várták Bakos Imrét. Mindketten nagyon felkészültek, maszkot és kesztyűt is viselnek. Az asszony elmondja, hogy párja rendszerint minden nap bemegy a központba, de most nem meri elengedni. – Még szerencse, hogy ilyen rendes tanyagondnokunk van – fűzi hozzá mosolyogva. A férfi annyit tesz hozzá, hogy a koronavírus elől nehéz lesz elbújni, mert lassan mindenhol megjelenik. Azzal köszönnék el, hogy a következő napra ismét összeállítják a bevásárlólistát, és számítanak Bakos Imre segítségére.

A tanyagondnok ma utolsóként egy idős asszonyhoz viszi a segítséget, aki a betegeskedő fiával él együtt. Julika néni is óvatos, előre közli, hogy bekente a kezét fertőtlenítővel. Bakos Imre most élelmiszert hozott a családnak, de máris közlik a tanyagondnokkal, hogy gyógyszert írtattak az orvossal, így azt másnap szeretnék megkapni. A visszajárót így a férfi magánál tartja, abból fogja kifizetni az orvosságokat.

Sokszor meg is előlegezi a költségeket, a bizalom ugyanis kölcsönös, senki nem csapja be a másikat. A munka ugyanakkor fárasztó, Bakos Imre megjegyzi, hogy ha most álmából felébresztenék, akkor nem a szorzótáblát mondaná el, hanem tíz bevásárlólistát. Julika néni és fia közben beviszi a megvásárolt élelmiszert és a kapott maszkokat. Ők is kijelentik, hogy nagyon hálásak a tanyagondnoknak, aki nélkül nagy bajban lennének. – Maga a legaranyosabb ember a világon, sokat köszönhetünk önnek – hangsúlyozza Julika néni. Anyja és fia reménykednek, hogy a tanyagondnok segítségével átvészeli a járványt.

Borsodi Attila

Fotó: Havran Zoltán

(Megjelent a www.magyar nemzet.hu oldalon
2020. április 14-én)

Nagyon fontos a bizalom

Hogy mekkora jelentősége van egy falu- vagy tanyagondnok munkájának, azt csak azok értik igazán, akik számára ő jelenti az egyetlen kapcsolódást a külvilággal. Márpedig a kistélelüléseken, a forgalmas területektől távol eső övezetekben élők közül sokan számítanak rájuk. Feladat pedig akad bőven, és soha nincs két egyforma nap. A mezőhéki falugondnok, Kóródi Nikolettá nyolc éve „teljesít szolgálatot” a településen és környékén.

– Annak idején egy magánéleti helyzet megoldásaként próbáltam szerencsét, és jelentkeztem az önkormányzatnál meghirdetett falugondnoki állásra. Egyébként kozmetikus és pedagógus végzettségem is van. Bár az előbbi területen volt szerencsém dolgozni, és nagyon szerettem is, az élet átírta a forgatókönyvünket – kezdte történetét Nikolettá. Hozzátette, világéletében Mezőhéken élt, mindenki jól ismeri, ennek ellenére némi időbe telt, mire hozzászoktak, hogy az új feladatkörben is gyakran találkozhatnak vele.

– A bizalom nagyon fontos ebben a helyzetben, azt ki kell érdemelni. Sok bontakoznak ki a szemem előtt, az otthonaikon túl az életükbe is beengednek az emberek. Ez felelősséggel jár – magyarázta. Az évek azonban őt igazolták. A környékeliek közül ma már bárki bátran fordul hozzá ügyesbajos dolgaival.

Több területen is számítanak rá

Kóródi Nikolettá három gyermek édesanyja. A gondoskodás a munkaidő leteltével otthon folytatódik. Ikrei már kamaszok, könnyebben tanulnak egyedül is, ám legkisebb csemetéje még igényli a közös feladat-ellenőrzést és készülést. Nikolettá tavaly október óta pedig alpolgármesterként is dolgozik, ami szintén nagy visszaigazolás számára, ám nem kevés feladattal jár. A mezőhéki falugondnok szerint talán az a legnehezebb a munkájában, hogy a családra is elég minőségi időt szánjon.

– Ugyan minden napban más kihívások akadnak, és aligha van két egyforma, igyekszem egy kis rendszert csempészni a munkámba. Reggel fél nyolc körül a hivatalban kezdek, ellenőrzöm az e-maileket, válaszlok, intézkedek. A mostani helyzetben nagyjából tíz diáknak segítek a házi-
val. Van közöttük általános és középiskolás is. Mivel náluk nem megfelelő az internet minősége, a tanáraik nekem küldik a feladatokat, amiket kinyomtatva én juttatok el hozzájuk. Majd az elkészült feladatokat vissza a feladónak – részletezte mosolyogva.

A napi tennivalók fontos részét képezi a gyógyszerek beszerzése és kiszállítása, valamint a bevásárlás is, főként az idősek részére. Nikolettá emiatt sokat ingázik a település, valamint Martfű és Mezőtúr között.

– Amit lehet, a közelben intézek el. A koronavírus miatti helyzetben kicsit megszorodtak a tennivalók, hiszen főleg az idősebb lakosok közül kérnek többen segítséget. A gyógyszerek kiváltása lényeges feladat, de már megvan a „bejártott” patika, ahol jól ismernek, és fél szavakból is értjük egymást. A veszélyhelyzet előtt pedig orvosi vizsgálatokra is rendszeresen szállítottam azokat, akiknek szüksége volt rá – mondta.

A tanyavilágban élők szintén gyakran hagyatkoznak a segítségére. Je-

lenleg tíz-tizenegy családot látogat heti rendszerességgel, kijelölt napokon.

– Hétfőn, szerdán és pénteken megyek, gyakran csak ellenőrizni, minden rendben van-e. Néha egy jó szó és a gesztus, hogy valaki érdeklődik jelenti a legtöbbet – mondta.

A kisebb-nagyobb bevásárlások szintén kincset érnek, főleg mostanság.

– Van olyan, hogy idetelefonálnak a helyi kisboltba, ahol összeállítják a családnak a kért árut, én pedig elviszem. A nagyobb vásárlásokat a közeli áruházban intézem. „Borítékos” rendszert alkalmazok. Begyűjtöm a listákat és az összegeket, szépen névvel ellátva borítékba teszem, ehhez a pénztárnál is tartom magam, így a visszajáróval és a vásárolt holmikkal is könnyebb a dolgom. Mivel megesik, hogy elég sok kérés gyűlik össze, segítségként a két közmunkásunk kíséri el, így három bevásárlókosztolva hatékonyabb ez a folyamat – árulta el Nikolettá.

Nyolc év alatt sokféle helyzettel találkozott már, így remekül megtanult rögtönözni. Az autóban pedig minden van, amivel a váratlan helyzeteket is orvosolni tudja.

– Nőként szívesen bújok csinos holmikkba, festem a körmöm és vannak napok, amikor magas sarkút húzok. A csomagtartóban viszont mindig ott lapul egy pár gumicsizma és egy váltás „játósos ruha” is – árulta el mosolyogva.

Nikolettára sokan számítanak. Ez az egyik olyan ok, amiért megszeretete hivatását.

– Jó érzés, hogy segíthetek és ennyi szerepkörben működhetek. Kicsit pszichológus, nővérke, szállító és tanár néni is vagyok. Korábban az egyik kedves hölgy, aki sajnos már nem él, mindig azt mondogatta, hogy az őt fia mellett én vagyok a fogadott lánya. Sokat jelent az emberek viszájelzése és szeretete, ez ad erőt a mindennapokban.

Szabó Lilla Laura

(Megjelent a www.szoljon.hu oldalon 2020. május 9-én)

Borvidékek és szőlőfajták

Mátrai Borvidék

A Mátrai Borvidék a Felső-Magyarországi Borrégió tagja. Már 1042-ből származó írásos emlék bizonyítja, hogy Sár (Abasár) határában zárdát építettek, amihez szőlőbirtok is tartozott. Rá száz évvel lendületes szőlőtelepítés kezdődött és virágzó bortermelés alakult ki. Huszonkét település tartozik a borvidékhez. A vidék nem annyira ismert a borfogyasztók körében sem, pedig az ország 22 borvidéke közül a második legnagyobb szőlőterület (8000 ha) itt található. A borvidék egyik fontos helye egyrészt Abasár, mert itt találták meg a fenti írásos emléket, másrészt Abasáron a Sárhegyen és a Pálinkás pincén keresztül vezet a Mária-út. A vidék másik emblemikus helye Gyöngyöspata és Szücsi határa. Itt is a földben rejlő geológiai értékeket aknázzák ki a szőlőtőkéken keresztül.

Termesztett fajták: Olasz rizling, Leányka, Muscat ottonel, Szürkebarát, Sauvignon blanc, Chardonnay. Híres borászok: Szecskő Tamás, Losonci Bálint és Karner Gábor kézműves borászok (Mátrai Tőkések Társulása), Ludányi Balázs, és Szőke Mátyás az év borásza, aki hallatlanul sokat tesz a borvidék elismertségéért. A Danubiana gyöngyösi telephelye, ahol a Jon Josh pezsgőmárka is egyre ismertebb.

Borai: a fehérek fűszeres illatúak, ízletesek, kellemes savúak, tömör szerkezetűek, karakteresek. Már többen foglalkoznak vörösborokat adó szőlőfajták termesztésével. Külön rajongó tábora van Karner Gábor Vitézföldi Kékfrankos és Tavaszföldi Kékfrankos borának.

Szürkebarát

A fajta francia eredetű. Hazája Burgundia, és Champagne. Badacsonyban már 1375-ben telepítették ezt a fajtát, aminek vesszőit IV. Károly császár hozatta. Nagyon sok bizonyíték utal arra, hogy Magyarországra és Badacsonyba is a ciszterci szerzetesek telepítették el. Mivel ők szürke ruhát viseltek, róluk nevezték el Szürkebarátnak. Badacsonyban az 1900-as évek közepéig az Auvergnas gris névhasználat volt jellemző. Egyébként a francia neve Pinot gris, a német neve Grauer Mönch és Ruhländer. Mivel a világon nagy területen elterjedt fajta, több szinonim neve ismert. A Szürkebarát a második hazájára talált Badacsonyban. Több borvidékünkön (Buda-Etyeki, Mátrai) is elterjedt és termesztik. A Tokaji Borvidéken is termesztették, ahonnét Lázár Schwendli a 16. században vitte vissza Elzászba (Colmárba) az akkori német területre. Szemben a franciákkal, hosszú ideig

Szürkebarát

a magyar vincerékek tartották fenn ezt a fajtát termesztési értékei és finom bora miatt.

Tőkéje közepérsen nő. Rügyei termékenyek. Szálvesszős metszést igényel. Termése 8-10 t/ha és szeptember végén érik. Ötszögletű levelei változatosan tagoltak, de gyakrabban épek, szélei fűrészesen bemetszettek. Fürtjei kicsik (60 g), hengeresek, nagyon tömörök. Bogyói kicsik (1,6 g), gömbölyűek, lilás pirosak, hamvasak. Bogyói rothadásra kissé érzékenyek. Magas művelésen jól termesztethető fajta.

Bora: sajátos illatú, zamatú, rendkívül finom savú, testes, különleges minőségű fehérbor. Természetes csemegebora is kiváló minőségű.

Dr. Hajdu Edit

Mikroteraszok Abasáron és a Sárhegyen

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin

Sümeiginé Ország Edit, Kovács Edit

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét